

This project is funded
by the European Union

PROACCESIBILITATEA

aopd.md / incluziune.md

NR. 1 • DECEMBRIE 2019

Accesibilitatea - o condiție pentru asigurarea tuturor drepturilor persoanelor cu dizabilități!

Alianța Organizațiilor pentru Persoane cu Dizabilități (AOPD) a lansat la 1 noiembrie 2019 proiectul „Accesibilitatea o condiție pentru asigurarea tuturor drepturilor persoanelor cu dizabilități”. Scopul proiectului este de a spori incluziunea persoanelor cu dizabilități prin promovarea asigurării condițiilor de accesibilitate la nivel național și local.

În cadrul acestui proiect, AOPD împreună cu partenerii locali va evalua gradul de accesibilitate al instituțiilor de menire publică din raioanele Fălești, Călărași și Cahul, va analiza bugetele locale pentru a identifica resursele financiare pentru asigurarea accesibilității și va instrui grupuri de mobilizare locală privind evaluarea condițiilor

și transparența procesului decizional. De asemenea, va fi elaborat un studiu de evaluare a accesibilității în cele trei raioane.

Proiectul este finanțat de Uniunea Europeană și Fundația Konrad Adenauer Republica Moldova, prin intermediul

programului de granturi „Dezvoltarea societății civile la nivel local în Republica Moldova”, implementat în parteneriat cu Asociația pentru Politica Externă APE, Asociația ADEPT, Expert-Grup și ProEuropa.

**Un grup de ONG-uri
va monitoriza serviciile
sociale gestionate de
administrațiile locale**

p. 7

**Expoziția
„Oameni care inspiră”,
la a treia ediție**

p. 5

**Persoanele cu
dizabilități întâmpină
dificultăți în angajarea
în câmpul muncii**

p. 4

În Republica Moldova sunt peste 176 de mii de persoane cu dizabilități

În Republica Moldova, în anul 2018 erau peste 176 de mii de persoane cu dizabilități, ceea ce reprezintă aproape 7% din populația totală a țării.

Dintre acestea, peste zece mii sunt copii cu dizabilități. Datele sunt prezentate de Biroul Național de Statistică în contextul Zilei Internaționale a Persoanelor cu Dizabilități, marcată pe 3 decembrie.

În medie, la zece mii de locuitori revin 656 de persoane cu

dizabilități, iar la zece mii de copii revin 180 de copii cu deficiențe. Aproape fiecare a șaptea persoană cu dizabilitate se încadrează în categoria celor cu dizabilitate severă.

În numărul total al pensionarilor cu dizabilități, predomină persoanele care au vârsta de 55-64 ani – 43,1% și 30-54 ani – 33,9%. În proporție de 96,4% dizabilitatea survine în urma unor boli obișnuite și, în circa 2% din cazuri, pe motiv de

boală profesională și accidente de muncă.

Bărbații predomină în rândul persoanelor cu dizabilități

Ponderea bărbaților în structura persoanelor cu dizabilități este mai mare decât a femeilor și constituie 51,5%. La 10 mii bărbați revin în medie 710 bărbați cu dizabilități comparativ cu 608 femei cu dizabilități la 10 mii populație feminină.

Persoanele cu dizabilități preponderent sunt din mediul rural

Persoanele cu dizabilități în proporție de 66 la sută sunt din mediul rural, iar, comparativ cu anul 2014, ponderea lor s-a majorat cu 1,2 p.p.

Pe parcursul anului 2018, aproximativ 127,5 mii persoane cu dizabilități au beneficiat de pensii de dizabilitate. Beneficiari de alocații sociale sunt 47,6 mii de persoane.

Sursa: IPN

AOPD a semnat acordul de colaborare cu Consiliul Raional Fălești și Asociația părinților persoanelor cu dizabilități „Eternitate”

Alianța Organizațiilor pentru Persoane cu Dizabilități (AOPD) a prezentat joi, 12 decembrie, proiectul „Accesibilitatea o precondiție pentru asigurarea tuturor drepturilor persoanelor cu dizabilități” la Fălești.

În cadrul acestui proiect, AOPD împreună cu partenerii locali va evalua gradul de accesibilitate al instituțiilor de menire publică din raionul Fălești, va analiza bugetele locale pentru a identifica resursele financiare

pentru asigurarea accesibilității și va instrui

grupuri de mobilizare locală privind evaluarea condițiilor și transparența procesului decizional. De asemenea, va fi elaborat un studiu de evaluare a accesibilității în raionul Fălești.

La sfârșitul ședinței de

prezentare, AOPD a semnat un acord de colaborare cu Consiliul Raional Fălești și Asociația părinților persoanelor cu dizabilități „Eternitate”.

Această activitate este realizată în cadrul Programului de granturi „Dezvoltarea societății civile la nivel local în Republica Moldova”, finanțat de Uniunea Europeană și Fundația Konrad Adenauer Stiftung în Republica Moldova, implementat de Asociația pentru Politică Externă (APE), Asociația pentru Democrație Participativă (ADEPT), Centrul Analitic Independent Expert-Grup și Asociația Obștească Centrul European Pro-Europa.

În 2020, alte circa 60 de persoane cu dizabilități vor putea fi dezinstituționalizate

În 2020, vor fi dezvoltate 11 servicii sociale destinate persoanelor cu dizabilități din instituțiile rezidențiale. Beneficiari vor fi circa 60 de persoane.

Acestea vor putea fi dezinstituționalizate și integrate în societate. Ministrul sănătății, muncii și protecției sociale, Viorica Dumbrăveanu, a spus marți, 3 decembrie, la o conferință de presă prilejuită de Ziua internațională a persoanelor cu divizibilități, că vor fi lansate trei servicii sociale, care vor integra 14 persoane cu dizabilități.

Potrivit ministrului, din 2016, când a fost lansat procesul de dezinstituționalizare, au fost dezvoltate 12 servicii, iar beneficiari au devenit 69 de persoane cu dizabilități, evaluate că pot fi dezinstituționalizate și integrate în comunitate.

Viorica Dumbrăveanu a mai comunicat că în susținerea persoanelor cu dizabilități a fost

elaborată o inițiativă care prevede majorarea cu 40% a alocațiilor sociale pentru persoanele cu dizabilități severe, accentuate și medii, pentru circa 12.500 de beneficiari.

Potrivit ministrului, o altă măsură este indexarea de două ori pe an a pensiilor de dizabilitate și a alocațiilor sociale, de care vor beneficia aproape 92 de mii de persoane.

A fost elaborată și o inițiativă legislativă pentru revizuirea procedurii de stabilire a dreptului la pensia de dizabilitate.

Dacă în prezent stabilirea pensiei este legată de vârsta persoanei și de stagiul de cotizare pe care trebuie să-l realizeze, pe viitor se propune ca pensia de dizabilitate să fie determinată de stagiul de cotizare realizat de persoană.

Pentru persoanele care din motive obiective nu au realizat stagiul de cotizare, dacă vor avea gradul de dizabilitate sever, li

se va stabili o alocație socială în cuantum de 100% din pensia minimă de dizabilitate existentă, care este de o mie de lei.

Legislația vigoare prevede că în stagiul de cotizare se include doar perioada de îngrijire a unui copil cu dizabilități severe până la vârsta de 18 ani.

Potrivit ministrului, părinții continuă să asigure îngrijirea copiilor și după 18 ani, iar această perioadă trebuie inclusă în stagiul de cotizare, pentru a fi luată în considerare la calcularea pensiei.

În Republica Moldova, în anul 2018 erau peste 176 de mii de persoane cu dizabilități, ceea ce reprezintă aproape 7% din populația totală a țării. Dintre acestea, peste zece mii sunt copii cu dizabilități.

1.874 de persoane cu dizabilități sunt plasate în instituții rezidențiale.

Sursa: IPN

Persoanele cu dizabilități întâmpină dificultăți în angajarea în câmpul muncii

Persoanele cu dizabilități întâmpină dificultăți în angajarea în câmpul muncii. În 2018, potrivit datelor statistice, rata de ocupare a persoanelor cu dizabilități a fost de doar 26%.

Ion Ciubotărică, director de programe la Centrul pentru Drepturile persoanelor cu Dizabilități, a menționat că Strategia națională a ocupării forței de muncă are un tempo lent de implementare în cazul persoanelor cu dizabilități.

Potrivit lui Ion Ciubotărică, o acțiune omisă, chiar dacă a fost introdusă în Strategie, ține de cota obligatorie de angajare a persoanelor cu dizabilități. Angajatorii nu sunt verificați dacă respectă această cotă (5% pentru colectivele mai mari de 20 de salariați). Ion Ciubotărică crede că ar trebui introduse sancțiuni. Doar așa această prevedere va deveni funcțională.

Guvernul are restante și la capitolul asigurării accesului fizic a persoanelor cu dizabilități în instituțiile de învățământ profesional-tehnic. Chiar și instituții prezentate de Guvern ca fiind cazuri pozitive de accesibilitate nu sunt accesibile. Acestea, fie au doar rampe la intrare, nu și în interiorul clădirii, fie căminele instituției nu sunt accesibile. La fel este și cu accesul în instituțiile de învățământ

superior, unde rampele nu sunt construite conform normelor, fiind astfel inaccesibile. „În 2018 se planificau ca cinci instituții educaționale să fie accesibile, acum vedem că nu este nici una”, a menționat directorul de programe al Centrului pentru Drepturile persoanelor cu Dizabilități.

Printre acțiunile bune realizate de Guvern s-a menționat elaborarea cadrului normativ privind antreprenorialul social. A fost adoptată legea-cadru în acest sens și s-a creat Comisia națională privind antreprenorialul social. De asemenea, din 2017, Biroul Național de Statistică a început să calculeze rata de angajare a persoanelor cu dizabilități. Tot în 2018 a fost inițiat un proiect pilot de facilitare a incluziunii

persoanelor cu dizabilități în învățământul profesional tehnic. Aici au fost incluse nouă instituții de profil care pilotează programe de educație incluzivă.

A fost adoptată Legea privind ocuparea în câmpul muncii, care prevede programe de subvenționare pentru angajatorii care angajează persoane cu dizabilități, sub formă de subvenții lunare.

„Considerăm că sunt măsuri inovative în Republica Moldova, foarte așteptate, care pot încuraja angajatorii să ia la muncă persoane cu dizabilități și care pot crea oportunități egale de acces pe piața muncii”, a mai spus Ion Ciubotărică.

Sursa: IPN

Expoziția „Oameni care inspiră”, la a treia ediție

Expoziția „Oameni care inspiră”, la a treia ediție

Au demonstrat că dizabilitatea nu este o povară. Vorbim despre 12 protagoniști din diferite localități ale țării care vorbesc despre provocările și realizările de succes din viețile lor. Astfel, de Ziua Internațională a Persoanelor cu Dizabilități, ei au devenit eroii unei expoziții fotografice „Oameni care inspiră” ajunsă la cea de-a treia ediție.

Un accident de muncă, produs în 2010, l-a adus pe Vasile Savca, din Cârnațeni, Căușeni în scaunul rulant. El însă nu a lăsat mâinile în jos, dar continuă să lupte. Bărbatul se implică activ în asigurarea accesibilității în localitatea sa.

„Atunci credeam că se sfârșește lumea, dar după 9 luni de reabilitări am văzut că nu există șansa ca sistemul nervos să se restabilească. Am acceptat situația așa cum este. La nivel de raioane accesibilitatea la transportul public e egală cu zero. Sperăm totuși în 2020, în raionul Căușeni să fie un transport adaptat pentru persoanele cu nevoi speciale”, a declarat activistul civic, Vasile Savca.

Iar, Ludmila Iachim, a ajuns în scaunul rulant acum 28 de ani. În prezent, ea este directorul Asociației „Motivație” din Moldova și promovează drepturile persoanelor cu dizabilități. Femeia

a dezvoltat mai mult servicii, care vin să îmbunătățească viața oamenilor cu nevoi speciale.

„Scaunul rulant este o metodă de a mă deplasa. Sunt în cărucior de la vârsta de 13 ani în urma unei infecții virale. Noi ne dorim să avem o societate prietenoasă, să beneficiem de servicii de calitate, ceea ce statul este obligat să ne ofere”, a spus directorul executiv al Asociației „Motivație”, Ludmila Iachim.

Douăsprezece persoane cu dizabilități care au reușit să se remarcă prin insistența lor de a munci pentru a-și realiza visurile au devenit protagoniștii inițiativei „Oameni care Inspira”.

„Au reușit în viață să facă anumite lucruri, să aibă succese. Dacă ne referim la incluziunea persoanelor cu dizabilități mai mult așa vrea să pun accent pe incluziunea în câmpul muncii. Și Guvernul ar trebui să susțină mai mult angajatorii, pentru a-i ajuta, motiva să fie deschiși pentru angajarea persoanelor cu dizabilități”, a spus președintele alianței active în domeniul promovării dreptului, Lucia Gavriliță.

„Este un prilej în plus să abordăm drepturile persoanelor cu dizabilități, incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități, dar nu în ultimul rând și problemele

cu care se confruntă aceste persoane. Persoanele din aceste fotografii ne demonstrează încă odată că nu sunt persoane cu dizabilități, dar sunt persoane cu abilități”, a spus ministrul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, Viorica Dumbrăveanu.

„Noi vrem ca să facem așa ca orice problemă de dizabilitate să fie transformată în abilități. Astfel încât toți noi să ne putem bucura și de viață, să contribuim fiecare cu ce poate pentru a îmbunătăți viața în RM, pentru a dezvolta țara noastră”, a spus prim-ministrul Republicii Moldova, Ion Chicu.

Expoziția „Oameni care inspiră” este la a treia ediție. Lucrările vor fi expuse în holul Guvernului cu prilejul Zilei Internaționale a Persoanelor cu Dizabilități și va fi deschisă până în 16 decembrie. În prezent, în țară sunt 175 de mii de persoane cu nevoi speciale, dintre care 10 mii sunt copii.

Evenimentul a fost organizat de Alianța Organizațiilor pentru Persoane cu Dizabilități din Republica Moldova (AOPD) și Centrul Media pentru Tineri, în parteneriat cu Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova, cu susținerea financiară IM Swedish Development Partner.

Sursa: TRM

Nu există precondiții pentru scăderea numărului persoanelor cu dizabilități severe

Majoritatea instituțiilor medicale rămân inaccesibile pentru persoanele cu dizabilități

Majoritatea instituțiilor medicale rămân inaccesibile pentru persoanele cu dizabilități. Autoritățile nu au aprobat un program de reabilitare pentru acestea, iar numărul persoanelor care beneficiază de reabilitare și tratament balneo-sanatorial este scăzut.

Prin urmare, nu există precondiții pentru scăderea numărului persoanelor cu dizabilități severe. Este una dintre concluziile raportului de monitorizare a implementării Programului național de incluziune socială a persoanelor cu dizabilități 2017-2022, obiectivul trei, care vizează accesul la serviciile medicale și educaționale.

Natalia Munteanu, coordonator de proiecte la Asociația „Humanitas”, a menționat din 17 acțiuni planificate pentru anul 2018 în cadrul acestui obiectiv, cu 30 de indicatori de progres, doar șapte indicatori au fost realizați, 15 au fost parțial realizați și opt nu au fost realizați.

Actorilor implicați în implementarea Programului li s-a recomandat să inițieze o comunicare mai bună între ei pentru a include în rapoarte toate rezultatele atinse din acțiunile planificate.

Olesea Topal, președinta Asociației Obștești „Stoicii”, a menționat că în obiectivul doi din același Program, care prevede asigurarea dreptului la educație de calitate copiilor și tinerilor cu diferite tipuri de dizabilități în instituțiile de învățământ, în condiții de egalitate cu ceilalți,

cu diferite forme de dizabilități să fie încadrați în instituțiile de învățământ general. Copiii cu dizabilități se recomandă să fie distribuiți proporțional în clasele paralele în cadrul aceleiași instituții de învățământ.

Galina Climov, director executiv al Alianței Organizațiilor pentru Persoane cu Dizabilități din Republica Moldova, a precizat că la baza rapoartelor de monitorizare au stat documentele autorităților publice centrale. Probabil, unele acțiuni nu s-au implementat sau nu s-au raportat din cauza lipsei

din nouă acțiuni trei nu au fost realizate deloc, iar altele șase parțial.

Nu au fost pregătite cadre didactice care asistă sau predau persoanelor cu dizabilități. Unitățile de învățământ nu au fost dotate cu transport accesibil și echipamente necesare copiilor cu dizabilități pentru facilitarea învățării. De asemenea, nu au fost elaborate, aprobate și implementate programe de pregătire și acreditare a interpreților mimico-gestuali.

În acest sens, se propune elaborarea și adoptarea unui Curriculum pe criterii de dizabilitate, dar și instruirea a cel puțin șase mii de cadre didactice pe an care să ajute copiii

interconexiunii actorilor implicați în implementarea lor. În acest sens, lucrurile ar trebui consolidate, menționează Galina Climov.

Monitorizarea documentelor de politici privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități a fost realizată în cadrul proiectului „Parteneriate locale și implicare națională pentru incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități” cu suportul Fundației Est-Europene în parteneriat cu Centrul „Parteneriate pentru Dezvoltare”, din resursele acordate de Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare și Guvernul Suediei.

Sursa: IPN

Un grup de ONG-uri va monitoriza serviciile sociale gestionate de administrațiile locale

100 de organizații ale societății civile, care dezvoltă servicii sociale în parteneriat cu administrațiile locale, vor monitoriza și evalua în 2020 nivelul de pregătire al autorităților locale pentru a continua implementarea serviciilor sociale după ce le vor prelua în gestiune.

Participanții la Forumul organizațiilor societății civile au spus că măsura are ca scop asigurarea beneficiarilor cu servicii calitative, durabile, care corespund nevoilor grupurilor vulnerabile.

Ludmila Malcoci, directorul executiv al Asociației Obștești Keystone Moldova, a menționat la forum că Republica Moldova este la etapa de descentralizare și se înregistrează o împărțire a rolurilor între administrația centrală și cea locală. Potrivit Ludmlei Malcoci, administrația centrală spune că dezvoltă politici, creează mecanisme de acreditare a serviciilor sociale începute de ONG-uri, dar de continuarea lor este responsabilă administrația locală. De cealaltă parte, administrația locală spune că nu are bani pentru acest lucru. Astfel, monitorizarea și evaluarea propusă vine să determine administrațiile locale să-și înțeleagă necesitatea serviciilor sociale și să asigure durabilitatea lor.

Petru Culeac, director executiv al Fundației Soros-

Moldova, și-a exprimat speranța că monitorizarea și evaluarea propusă va culmina cu un plan de acțiuni pentru a determina autoritățile să continue îmbunătățirea calității serviciilor sociale.

Carolina Buzdugan, secretar general al Alianței ONG-urilor active în domeniul protecției sociale a copilului și familiei (APSCF), a declarat că domeniul social trebuie să devină o prioritate atât pentru autorități, cât și pentru cetățeni. „Este incontestabil rolul pe care îl are societatea civilă în asigurarea procesului. Furnizarea serviciilor racordare la necesitățile beneficiarilor constituie respectarea drepturilor acestora”, a spus Carolina Buzdugan.

Potrivit Luciei Gavriliță, președintele Alianței Organizațiilor pentru Persoane cu Dizabilități (AODP), mai este

de muncit mult în acest domeniu, încă nu s-a reușit să fie puse toate lucrurile la punct. Chiar dacă multe modele de servicii sociale dezvoltate de către ONG-uri au fost preluate de către autoritățile locale, trebuie monitorizare pentru a spori calitatea lor.

ONG-urile care vor face monitorizarea și evaluarea au trecut un proces de instruire. A fost elaborat și un ghid care le va fi înmănat pentru a înțelege cum să facă acest lucru. Organizațiile participante sunt membre ale APSCF și AODP și beneficiază de granturi în cadrul proiectului „Servicii sociale mai bune printr-un parteneriat durabil dintre societatea civilă și guvern”, finanțat de UE și cofinanțat de Fundația Soros-Moldova în parteneriat cu Keystone Moldova.

Sursa: IPN